

## వెల్లుల్లి

వెల్లుల్లి ఉష్ణ మండల వంట. మన రాష్ట్రంలో రచీ వంటగా నుమారుగా 1591 హైదరాబాద్లలో పండించబడుతోంది. ఎకరాకు 40.0 క్షీంటాళ్ళ సరాసరి దిగుబడినిస్తుంది.

**వాతావరణం :** తక్కువ ఉష్ణోగ్రతలో (12-18<sup>0</sup> సెల్పియస్) పెరుగుతుంది. అధిక తేమను మరియు వర్షాన్ని తట్టుకోలేదు. బెట్ట పరిస్థితులను, మురుగునీటి సాకర్యం లేని పరిస్థితులను తట్టుకోలేదు.

**నేలలు :** బంక నేలలు, నీటిపారుదల మరియు మురుగు నీటి వసతి గల సారవంతమైన గరప నేలలు అనుకూలం.

**రకాలు :** మన రాష్ట్రంలో గుర్తించబడిన వెల్లుల్లి రకాలు ఏమీ లేవు. రాజస్థాన్ ప్రాంతపు 'రామ్సనగర్' రకాన్ని మరియు పెద్ద పాయలను కలిగి ఉండి, తెల్లని రంగు గలిగిన దేశవాళీ రకాలను మన రాష్ట్రంలో విరివిగా పండిస్తున్నారు. ఎన్.పెచ్.ఆర్.డి.ఎఫ్. వారు ఇఘారసు చేసిన రకాలు కూడా పండిచుకోవచ్చు.

**జి-41 (ఎ ఎ డి పి) :** పాయలు మధ్యస్థ తెలుపు వర్లంతో వుండి అధిక దిగుబడి నిచ్చే రకం.

**డాటీ - 1 :** ఉద్యాన పరిశోధనా స్టానం, డాటీ, తమిళనాడు నుండి విడుదలయిన రకం. పాయలు పెద్దవిగా వుండి తక్కువ తెలుపుతో ఒక్కొగడ్డలో 20-25 పాయలు కలిగి వుంటుంది. తామర పురుగులను తట్టుకొని అధిక దిగుబడినిస్తుంది. పంటకాలం 120-130 రోజులు. దిగుబడి ఎకరాకు 68 క్షీంటాళ్ళు.

ఇవికాక అగ్రిఫోండ్ వైట్ మరియు యమునా సఫేదా అను రకాలు ఎక్కువ దిగుబడినిచ్చే మేలైన రకాలు.

**విత్తటం :** గడ్డలోని పాయలను వ్యాపికొరకు వాడతారు. వరుసల మధ్య 25 సె.మీ., వరుసల్లో 10 సె.మీ. ఎడంలో పాయలను నాటుకోవాలి. పాయలు విత్తిన వెంటనే నీటిని తప్పకుండా పెట్టాలి.

**విత్తన మోతాదు :** ఎకరాకు 200-240 కిలోల విడిపాయలు అవసరం.

**నాటేసమయం :** పాయలను సెప్టెంబరు 15 నుంచి అక్టోబరు చివర వరకు నాటుకోవచ్చు.

**ఎరువులు :** ఆఖరి దుక్కిలో ఎకరాకు 6-8 టన్నుల పశువుల ఎరువు వేయాలి. తేలిక పాటి నేలల్లో ఎకరాకు 24:14:24 కిలోల నత్రజని, భాస్వరం, పొటూష్ ఆఖరుదుక్కిలో వేయాలి. చిన్న చిన్న మళ్ళుగా చేసుకొని నాటుకుంటే నీటి పారుదలకు అనుకూలంగా వుంటుంది.

**నీటి యూజమాన్యం :** పాయలను నాటిన వెంటనే మొదటి తడి ఇవ్వాలి. తర్వాత 10 రోజులకు ఒకసారి నీటిని ఇవ్వాలి. గడ్డ ఎదిగే దశలో తప్పని సరిగా నీరు కట్టాలి.

**కలుపు నివారణ, అంతరక్షణి :** నాటే ముందు ఘుట్టోరాలిన్ 45% ఎకరాకు ఒక లీటరు చొప్పున పిచికారి చేసి భూమిలో కలియదున్నాలి లేదా పెండిమిథాలిన్ 30% ఎకరాకు 1.3 నుండి 1.6 లీ. లేదా ఆక్రీప్లోర్సోఫిన్ 23.5% 200 మి.లీ. చొప్పున ఏదో ఒకదానిని నాటే ముందు పిచికారి చేయాలి లేదా నాటిన 2, 3 రోజుల్లో తేమ ఉన్నప్పుడు ఎకరాకు ఆక్రీప్లోర్సోఫిన్ 23.5% 200 మి.లీ. 200 లీ. నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. నాటిన 30, 45 రోజుల మధ్య మరలా కలుపు తీసి మర్చిని ఎగదోయాలి.

నత్రజని ఎక్కువైతే పాయలు మెత్తగా స్పృంజి లాగా తయారవుతాయి. కాబట్టి నత్రజని ఎక్కువగా వాడకూడదు. అలానే లీటరు నీటిలో 1 గ్రా. జింకసల్ఫైట్+3 గ్రా. అమ్మానియం సల్ఫైట్+1 గ్రా. మాంగనీస్ సల్ఫైట్ కలిపి పాయలు నాటిన 30, 45, 60వ రోజున పిచికారీ చేయాలి. లేదా 2.5 గ్రా. మాలిక్ష్మాద్రజ్జెడ్ లీటరు నీటికి కలిపి 30, 60, 90వ రోజున పిచికారీ చేయాలి. అయితే ఈ ద్రావణానికి 1 గ్రా. శాండ్సీట్ లీటరు ద్రావణానికి చొప్పున కలిపి పిచికారీ చేస్తే మందు ఆకులకు బాగా పదుతుంది. దీని వలన నిలువలో మొలకెత్తదు, పాయలు స్పృంజి మాదిరిగా మారవు.

**కోత :** వెల్లుల్లి మొక్కల ఆకుల చివర్లు గోధుమ వర్షంలోకి మారినపుడు మరియు ఎండినపుడు గడ్డలు త్రవ్వి తీయాలి. వెల్లుల్లి ఆకులను ఒకచోటికి చేర్చి 3-4 రోజులు వెలుతురు ఉండే గదుల్లో నిల్వ చేయాలి.

**దిగుబడి :** ఎకరాకు 32-48 క్వింటాళ్ళ దిగుబడి వస్తుంది.

**నిల్వ ఉంచడం :** కోతకు 12 రోజుల ముందు మదిలో నీరు కట్టాలి. కోసిన వెంటనే గడ్డలను పొలంలోనే 3 రోజుల పాటు కుప్పగా పోసి వుంచి (ఫీల్డ్కూర్యారింగ్), తర్వాత నిల్వ చేయాలి. ఫీల్డ్ కూర్యారింగ్ చేయడం వల్ల గడ్డలు ఎక్కువ కాలం నిల్వ వుంటాయి.

**సస్యరక్షణ :** వెల్లుల్లిని ముఖ్యంగా రసం పీల్చి పురుగులు అయిన పేనుబంక ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది. ఈ పురుగులు ఆకుల నుండి రసాన్ని పీల్చి ఉండి అకులు పండుబారి ఎండిపోతాయి. పాయల పరిమాణం బాగా తగ్గిపోతుంది. తద్వారా దిగుబడి కూడా తగ్గిపోతుంది. వీటి నివారణకు అంతర్మాహిక కీటక నాశినులైన డైమిథోయేట్ 2 మి.లీ. లేదా మిథ్రోల్ డెమటాన్ 2 మి.లీ. లేదా ఫిష్టోనిల్ 2 మి.లీ. ఒక లీటరు నీటికి చొప్పున కలిపి పిచికారి చేయాలి.

**కుళ్ళుతెగులు :** పాయలు విత్తినపుడు మొలకలు వచ్చే లోపుగా ఈ కుళ్ళుతెగులు ఆశిస్తుంది. దీని వలన మొక్క రాక, పంటకు నష్టం కలుగుతుంది. దీని నివారణకు, పాయలను విత్తేముందు కార్బూండైజిమ్ 1 గ్రా. ఒక కిలో విత్తనానికి చొప్పున కలిపి విత్తన శుద్ధి చేయాలి.

వెల్లుల్లి సాగుపై మరిన్ని వివరాలకు సంప్రదించాల్సిన చిరునామా 251వ పేజీలో ఇష్టబడింది